

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inzerat na celi strani 16 gld., na 1/2 strani 8 gld., na 1/4 strani 5 gld. in na 1/8 strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 5.

Št. 16. V Ljubljani, 31. avgusta 1891. Leto VIII.

Obseg: Velika in Mala planina v Kamniških gorah. — Semenska rž za ude c. kr. kmetijske družbe kranjske. — O semenskem žitu in njega izbiranju ter o semenski menjavi. — Razne reči — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene. — Inserati.

Velika in Mala planina v Kamniških gorah.

Živinoreja v Švici je tako lepo napredovala največ zaradi odotnih planinskih pašnikov. Švicarji so pa to tudi uže davno spoznali ter so svoje planine silno izboljšali. Naredili so lepa pota na nje, pašnike očistili ter jih pričeli gnojiti, uvedli so povsod umno porabo mleka, ki je poglaviti dobiček planin, uredili so pašne pravice i. t. d.

Pa tudi po drugod so posnemali Švicarje, na pr. na Tirolskem, Predarlberškem, Algajskem i. t. d., in koder se je kaj storilo,

povsod tam je živinoreja napredovala in blagostanje se očitno povzdignilo. Tudi pri nas na Kranjskem, t. j.

na Gorenjskem imamo planine, ki niso nič slabejše, dostikrat še celo boljše nego po imenovanih deželah; a žal da napredka na naših planinah ni, pač pa one le nazadujejo. Na Gorenjskem se pašne pravice silno krčijo; s

pomočjo gozdne postave zatirajo pašo in s pretevezo, da se mora gozd varovati zaradi kmeta, pa ravno tega kmeta z zatiranjem paše uničujejo. Bojimo se, da bo gorenjsko planinarstvo, zlasti Radovljiškega okraja, ob Savici in desni strani Podkorenške Save kmalu toliko uničeno, da se tamošnjim živinorejcem niti več splačalo ne bude

Podoba 27.

svoje živine pošiljati na pašo. Ta bojazen je tem bolj opravičena, ker je večina gorenjskih planinarjev sama

taka, da z veseljem poklada svoje vratove pod nož svojih najhujših nasprotnikov.

Boljše je s planinami v Kamniških gorah, ker so tam tudi pašna tla izključna pravica tistih, ki smejo pasti. Slaba stran Kamniških planin je pa dosedanje slabo gospodarstvo na njih, vsled česar je užitek od njih skoro neznaten. No, slabo gospodarjenje se pa da zboljšati, zato je upanje do boljše prihodnosti Kamniških planin. Upravičenci do paše na Kamniških planinah morajo sami priznati, da po starem ne more iti dalje, in prepričani smo, da bodo začeli bolje gospodariti, ako jih primerno poučimo in podpiramo. Podpore v namen zboljšanja gospodarstva po Kamniških planinah pa poklicani zastopi gotovo ne bodo odrekli, saj je planinarstvo zelo važ a panoga kmetijstva, katera se je pri nas i tako dosedaj preveč ali popolnoma zanemarjala. Naša kmetijska družba bo pa gotovo prva, katera bo rada vse naredila, da se prično zboljšavati te planine.

Da svet zve, kako je z gospodarstvom po Kamniških planinah, naj opišemo v nastopnih vrstah gospodarstvo na tako zvani Veliki in Mali planini. Ti dve planini sta prav za prav le en pašnik, ki ima zato dve imeni, ker so planinske koč postavljene na dveh mestih. Na Mali planini je 39 koč in na 20 minut oddaljeni Veliki planini pa 80. Planina leži nad robom, ki se razprostira nad sv. Primožem, katera cerkev je daleč na okoli znani, vsaj jo je videti povsod tam, koder je odprt razgled na Kamniške hribe. Povprečna višina pašnika Male in Velike planine je 1600 metrov nad morsko gladino. Pašnika je nad 1800 oral, a ta pašnik ni tak, kakeršni so po Bohinjskih ali sploh gorenjskih planinah, ni preraščen z grmovjem in drevjem, ampak je lepa trata, ki je k večjemu sem ter tja s kamenjem in s skalami posuta. Ta pašnik je podoben gorenjskim „rovto“. Koče so vse drugače narejene nego na Gorenjskem, veliko boljše so in trdnjše, in kaj lepo je videti lepo skupino teh koč, podobno kakí vasi. Podoba 27. kaže del pogleda na Veliko planino, a uže iz podobe se razvidi sestava koč in pa pašnik. Vse naravne razmere teh dveh planin so take, da bi ob umnem gospodarjenju morali dajati lep užitek, ali vsled sedanjega gospodarjenja je dohodek zelo dvomljive vrednosti. Dobra pot na planino, dobra in nad vse zlozna paša, dobre koč, vse to bi naredilo, da bi imela na planini primerna čreda zadosti dobre krme, ob kateri bi dobro uspevala, in če bi se sirarstvo uvedlo, dajala bi tudi lep denarni dobiček. A kako je z gospodarjenjem sedaj? Na planini pase sedaj 183 upravičencev 1370 goved, 1800 ovac, 45 konj in 220 prasičev! Če bi bila planina najlepši, najrodovitnejši travnik v nižavi, ugonobila bi ga taka čreda v enem tednu, dasi je planina namenjena prav za prav za čas od svetega Petra in Pavla do Malega Šmarna. Prvi dan, ko se začne paša, žene vse z velikim veseljem svojo živino na planino, da jo potem vže čez dva ali tri tedne prav na tiho vso sestradano domu spravljajo. Kako naj se pa tudi živina na pašniku preživi, koder vse mrgoli lačnih živali. Goved, dospevši na planino, površno hitro pobere daljšo travo, polovico pa je potepta in ponesnaži, ostalo pa ovce in konji prav do živega porujejo, in kar ostane, to pa še prasiči razrijejo. Z eno besedo, živinorejci imajo pri takem gospodarjenju na planini le izgubo, ne pa dobiček. A vender, koliko bi se dalo doseči samo na teh dveh planinah in koliko še na drugih. Naredimo le približen račun, koliko bi ob umnem gospodarjenju lahko ta planina donasala? Konji in prasiči ne smejo na planino, ti le kvarijo pašo, a če vže morajo tja, pa naj imajo poseben, določen prostor. Tudi ovce niso kaj koristne, nikakor pa se ne smejo pasti ob enem

z govejo živino, ampak šele nekaj dni za njo, in to vže z namenom, da na dotični prostor ne pride več goved. Po našem mnenju smelo bi ob umni uredbi paše na obe planini kakih 500 krav in preko 1500 ovac. Z izboljšanjem planine s trebljenjem, gnojenjem, i. t. d. bi se to število dalo čez nekaj let podvojiti. 500 krav bi dobilo najmanj skozi 60 dni toliko obilo živeža, da bi molzle na dan povprečno po 5 litrov mleka, ali vse vkupe na dan 2500 litrov. Iz tega mleka da se narediti sira, ki bi tehtal čez pol leta najmanj 200 kilogramov. V 60 dneh naredilo bi se 12.000 kgr. sira, kilogram vreden najmanj 50 kr. Poleg tega bi bila pa še sirotka za prasiče in skuta za ljudi. Kakšen bi bil torej dohodek? 500 krav in 1500 ovac bi se skozi najmanj 60 dni pošteno preživelo, sir bi pa vrgel v denarji 6000 gold., skute bi bilo dovolj in nekaj prasičev bi se opitalo s sirotko. Ta račun je pa jako skromen jamčimo lahko, da se tak uspeh morda uže v prvem letu doseže, zato pa pozivljemo upravičence teh planin, naj prično reč preudarjati in ako jim je kaj mar do zboljšanja svojega blagostanja, naj prično delati in pokličejo na pomoč našo družbo, ona jim bode vestno pomagala do uspeha.

Semenska rž za ude c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Meseca avgusta je naša družba priskrbela svojim udom blizu en vagon Šentjanžve rži. Vsled poročil, ki dohajajo, potrebno se zdi družbi, priskrbeti za jesensko setev tudi navadne rži, t. j. take, ki se seje ob navadnem času. Letos je le težko dobiti lepega semenskega žita, ker je huda zima naredila veliko škode in kar ni žita pozeblo, je pa le srednje kakovosti. Tudi cene so semenskemu žitu nezaslišano visoke. Dosedaj je družba kupila nekaj Probstajške in nekaj Šlanstedske rži. Obe dve vrsti rži smatrajo veleposestniki po Češkem, Moravskem, Šleskem in drugod za izvrstni; močno obrodita ter najmanj pozebata, in to celo v zimah, kakeršna je bila letošnja. V zadnjem „Kmetovalci“ je bilo prijavljeno, da družba oddaja to rž po 13 glđ. 100 $\frac{1}{2}$ brez vreče. Ta cena velja za tiste, ki so poslali svoja naročila do 1. septembra. Od 1. septembra t. l. nadalje pa prodaja družba Probstajsko in Šlanstedsko rž po 14 gold. 100 $\frac{1}{2}$, in to samo udom in le toliko časa, dokler je kaj zaloge. Manj nego 25 $\frac{1}{2}$ se ne odda. Cena se je morala povišati, ker je družba kupila rž na Češkem po 12 gold. novi cent in je stroškov za prevažanje i. t. d. do Ljubljane celo nad 2 gold. za 100 $\frac{1}{2}$. Ta cena velja seveda pa le za uže kupljeno rž in dokler je ima družba kaj v zalogi, kajti pripeti se lahko, da bo letos ob setvi semenska rž še draža.

O semenskem žitu in njega izbiranju ter o semenski menjavi.

Najcenejše in najboljše semensko žito je gotovo tisto, katero si sam pridelal; to pa seveda le potem, ako si je skrbno vsejal, pridno oskrboval (obdeloval), požel, požeto dobro hranil in posebno previdno izbral.

Žito, katero hočemo uporabiti pri prihodnji setvi, vsejati je treba posebe in naredkoma v rodovitno in neplevelno zemljo, dobro je oskrbovati, kadar je popolnoma dozorelo, požeti je, a potem ga ne z mlatilnico omlatiti, ampak s cepcem ali na kak drug način, n. pr. udarjati s snopi ob tesarski stol.

Kakor nas uči izkušnja, pokvari se zrnje v mlatilnici. Dobi namreč male razpoke, vsled katerih kali slabo ali sploh ne, posebno če je namočimo, kakor pšenično. Z namakanjem odpravimo sicer snetjavost, a moča pridere tudi skozi razpoke v zrno in mu umori na ta način kal. Žito pa, katero nam ne bode rabilo za seme, zmlatimo seveda najčisteje in najceneje z mlatilnico.

Da dobimo dobro in brezplevelno semensko žito, potrebno je pa najpoprej, da izberemo le najteže, največe, najpopolnejše, kaljivo in nepokvarjeno zrnje in je potem shranimo v zračno in suho kaščo.

Tako popolno zrnje moramo odbrati s trijerjem ali kar z roko iz žita, katero smo uže večkrat očistili z žitno čistilnico. Za odbiranje je pač dosti časa po zimi in ob deževnih dneh, in to delo opravljajo lahko tudi otroci in postarni ljudje.

Velika in težka zrna se bolj ukoreninijo, in zaradi tega vzrasto iz njih močnejše rastline, katere prejemajo iz zraka in zemlje več hrane in dajejo boljši pridelek, nego rastline iz lahkega zrnja, ki dobivajo že, kadar kale, manj hrane v malem in lahkem zrnju. Majhno zrnje se preslabo ukorenini, in iz njega vzrasto le šibke rastline.

Ako ne moremo dobrega semenskega žita pridelati na svojem posestvu, potem je treba seme menjati.

Nepotrebno je seme menjavati na njivah, na katerih se prideluje težko, zdravo in brezplevelno semensko žito. Neizogibna pa je menjava večkrat, če nam dolga zima, toča, rja ali palež in snet pokvarijo žito, če prevzamemo zanemarjeno posestvo z izsesano, plevelno zemljo, ali če nam sploh ni mogoče pridelovati semenskega žita zaradi podnebnih razmer, posebno pa zaradi močvirnate zemlje.

Največkrat smo prisiljeni menjati seme laneno, ovseno in krompirjevo. Te rastline le prerade izgube po večletni uporabi svojega semena mnogo rodovitnosti, do brote in rabnosti, tako da se dohodki zmanjšajo.

Pri menjavi moramo biti jako previdni, da dobimo seme zahtevane žitne vrste iz mrzlejšega podnebnja, da je bilo skrbno obdelovano in da je popolnoma brezplevelno.

Seme namreč, ki je bilo pridelano na novo pognojeni, rodovitni ilovnati zemlji, v gorkem kraju in pod milim podnebjem, daje nam navadno slab pridelek, ako je vsejemo v pustejšo, peščeno zemljo, v mrzlejšem kraju in pod ostrejšim podnebjem.

Veliko je torej na tem ležeče, odkod da dobimo semenskega žita. Posebno oprezni pa moramo biti do reklam semenskih kupcev, ki nam za drag denar ponujajo žitne vrste z razustnimi, a praznimi imeni, ne glede na kraj in podnebjem. Le ta žita pridelujejo na vrtu, ne pa na polji, ter zato donšajo potem komaj polovico obljubljenega sadu.

Najbolje je torej, ako vsadimo za poskušnjo po kakih pet kil takega novega žitnega semena v vrste. Ako vidimo, da žito ugaja zemlji, podnebjem in trgovini, potem seveda je vredno naročiti si takega semena za prihodnjo setev.

Razne reči.

— Kaj treba storiti, da mlada živina dobi lepe roge? Da mladi živini ne zrasto rogi na tisto stran, kamor ne želiš, napravi z nožem dve ali tri majhne zareze na tisti strani, na katero želiš, da bi rasli. Videl bodeš, da se bodo rogi hitro nagnili na ono stran. Na ta način lahko zasučesh roge, kakor hočeš.

— **Molzne ovce.** Zelo je razširjena misel, da frizijska molzna ovca ohrani svojo mlečnost in rodovitnost le v pravi svoji domovini. To pa ni tako. H. Schindler je poročal na mejnarodnem kmetijskem in gozdarskem shodu na Dunaju, da so na Češkem pred petimi leti vpeljali vzhodnje frizijske ovce, ki so se popolnoma udomačile in dajo na leto po 200 litrov mleka. Na vprašanje, naj se li daje prednost ovci ali kozi, odgovoril je Schindler, da koze dajo morda zares več mleka, pa je ovčje mleko veliko boljše nego kozje. Ovčje mleko je slastno in posebno dobro za kavo. Surovo maslo lepo diši in je okusno. Maslo je mnogo boljše nego kravje maslo in fini ovčji sir se pogostoma zahteva kot prava delikatesa. Omeniti pa je tudi, da se koza in ovca jako različno paseta. Ovce niso izbirčne, pasejo se vkupe dolgo po pašniku, in je videti za njimi, kakor bi bilo pokošeno. Koza pa skače in teka semtertja in izbira. Najljubše so jej mladike in listje, in zatorej dela škodo.

Vprašanja in odgovori.

Drugi odgovor na 152. vprašanje: Jaz sem tudi naročil od Münzerja za poskušnjo 10 **angleških kos**, ki so se pri nas tako izvrstne izkazale, da sem jih moral potem še zelo veliko naročiti. Nekaterim ob začetku ni bila pravšna oblika, a ko so kosili, videli so, da so Angleži bolj pametni in da uže prav vedo pogoditi dobro obliko. Jeklo teh kos je pa uže tako, kakeršnega ni še imela nobena kosa na Kranjskem. Gospodarji, poskusite še letos, kadar bode te kosili otavo, te kose, prihodnje leto bode te gotovo samo ž njimi kosili.

Jan. Sedej v Iški Vasi.

Dostavek uredništva: Kmetijska družba v Ljubljani ima na prodaj še nekaj angleških kos, in sicer po 75 in 80 $\frac{1}{2}$ m dolgih. Prve so po 1 glđ. 20 kr., druge po 1 glđ. 30 kr.

Drugi odgovor na 188. vprašanje: Po mojem mnenju je to zelo čislana rastlina **lepotica**, ki raste po gorskih krajih in jo tudi luškarenino imenujejo. Korenina je zunaj črne barve, znotraj je pa bela in sluzasta. Sluz zelo peče. Korenina je 2 do 3 palce debela in zelo dolga, da se nikdar ne more cela izkopati. Rabijo jo za zdravilo pri ljudeh, še bolj pa pri živini. Če kdo želi, jaz mu rad priskrbim kilo svežih teh korenin za 60 kr.

F. Polanšek na Vrhniki.

Drugi odgovor na 205. vprašanje: Maža od živega srebra zoper uši služi bolj pri govedih, a zoper uši pri konjih priporočam jaz po večletni izkušnji nastopno mazilo: Vzemi za en lešnik mišice (arzenika) in eno pest topolovega lubja, ki pa mora biti vse sveže. Oboje naj se namaka skupaj 24 ur v treh do štirih litrih vode in potem zavre. Mišica naj bo zavita v cunjico in ko je vse kuhano, naj se ožme. S to gorko vodo naj se konj namaže, in vse uši bodo uže po prvi maži poginile, če ne, naj se pa še enkrat namaže.

Jarnej Logar v Horjulu.

Vprašanje 208. Dal sem si narediti letos po leti v svojem **mlinu tla iz cementa**. To delo je zvršil veščak, in sicer iz Kamniškega cementa. Tla so dobra, in vse bi bilo dobro, da ne bi bil tlak vedno moker (potan), vsled česar se moka prijemlje, da jo moram strgati. Izvolite mi svetovati, kako to nepriliko odpraviti, drugače sem prisiljen ta tlak odstraniti in ga zopet nadomestiti z lesenim, ki pa zaradi vlage komaj 5 let vzdrži. (I. M. v K. pri Ljutomeru.)

Odgovor: Vsak cement je higroskopski, t. j. vleče vlago iz zraka. Poskusiti bi bilo cementna tla s kako prevlaklo ločiti od zraka, na pr. z oljnato barvo, kakeršna se dandanes dobiva za barvanje hiš (Façade-Oelfarben). Gotovo bi pa dosegli uspeh, če bi sedanja cementna tla prevlekli s tanko plastjo asfalta.

Vprašanje 209. Lansko jesen sem posejal na kvadratni seženi nekaj **smrekovega semena**, a vzraslo je le 14 smrečic. Smrekove storže sem zdobil in na solnci posušil, kar je morebiti semenu vzelo kaljivost. Prosim pouka, kako naj sejem to seme, da bodem imel boljši uspeh (I. L. v H.)

Odgovor: Smrekovo seme se seje pomladi, in sicer prav plitvo; čez 6 milimetrov naj seme ne bode pokrito s prstjo. Vašemu semenu so menda miši in druge živali naredile čez zimo največ škode. Sušenje na solnci ni škodilo, ampak koristilo, saj se mora seme igličastega drevja vedno v precejšnji toploti sušiti, in imajo v ta namen navlašč pripravljene sušilnice, v katerih suše seme pri viši toploti, nego je solnčna.

Vprašanje 210. Imam obzidan vrt, ki meri 332 kvadratnih metrov, pa ga hočem zasaditi z jablanami. Prosim pouka, **koliko naj bo drevje narazen** ter koliko jablan naj vsadim na ta vrt? (A. O. na V.)

Odgovor: Visokodebelne jablane naj se sade po 10 m narazen, vsled česar bi bilo na Vaš vrt saditi 3 do 4 taka drevesa. Dokler je drevje mlado, lahko ga na takem prostoru tudi po več raste, a pozneje se mora razredčiti. Polvisokodebelno drevje treba gosteje saditi, a najgosteje prtilično drevje, katero Vam zelo priporočamo za Vaš mali vrt. Z gostim nasadom visokodebelnega drevja ne boste ničesar dosegli; pač bode drevje raslo, če je zemlja dobra, a obenemevalo se bode pozneje tako samo sebe, da ne bode nič rodilo, ali pa le slabo sadje. Pregosta saditev je pri nas, žal, še veliko preobičajna.

Vprašanje 211. Blagovolite me poučiti, ali je **„Tord-Tripe“** res zanesljiv strup podganam, ki pa drugim domačim živalim ne škoduje. (A. Š. na Primorskem.)

Odgovor: Mi s strupom „tord-tripe“ nimamo nič izkušenj, a verjamemo, da ostrupi podgane, miši, kunce, zajce in sploh živali iz vrste glodancev, dočim drugim živalim prav nič ne škoduje. Morda ima kedo izmed naših čitateljev izkušnjo s „tord-tripe“. Prosim obvestil.

Vprašanje 212. Imam oralo zemljišča precej daleč od doma. Poprej je bilo gozd, sedaj pa njiva, a dovažanje gnoja je zamudno, zato hočem to zemljišče posaditi s sadnim drevjem, in sicer z moštnimi hruškami. Zemlja je rdeča, prhličasta in precej pusta. Kako naj **zemljo pripravim za saditev** in kje dobim takega drevja? (J. L. na K.)

Odgovor: Za saditev hrušek pripravite najbolj svoje zemljišče, ako izkopljete uže jeseni vsaj meter široke in primerno globoke jame, katere naj bodo po zimi odprte. Iz jam izkopano zemljo razdelite po kakovosti na več delov, da bode spomladi ob saditvi drevja dejali na vrh, zlasti okolo korenin najboljšo zemljo. Če prispete okoli korenin še nekaj gnojne in dobro predelane prsti, potem bo drevje tem bolje uspevalo. Hrušvega drevja doboste na kmetijski šoli v Grmu pri Novem Mestu, ali pa pri kmetijski družbi v Ljubljani.

Vprašanje 213. Uže več let se prikazujejo v detelji nekaki „lasje“, kateri jo tako zaduše, da kar rasti ne more. Posebno letos je teh las ne le samo v detelji, ampak tudi po travnikih toliko, da nam bodo kar vso krmo uničili. Kako se da ta nadloga odpraviti? (J. H. v M.)

Odgovor: Radi bi Vas osebno poznali, da bi videli gospodarja, ki l. 1891. ne pozna še predenice, kajti ti „lasje“ niso drugega nego predenica, o kateri smo v našem listu uže tolikokrat pisali in katero uničiti veleva poseben deželni zakon. Pojdite k svojemu županu, on naj Vam pokaže dotični deželni zakon, ki veleva, kako se pod kaznijo mora zatirati ta hudi plevel. Sicer pa najdete v vsacem letniku „Kmetovalca“ priporočila, kako zatirati predenico. Vse skupaj pa ne bode nič pomagalo, dokler ne bodo vsi gospodarji zatirali z vsemi silami predenice in dokler se naši gospodarji ne bodo privadili sejati samo čistega deteljnega semena, ker ravno s semenom se zatrosi največ te škodljivke.

Vprašanje 214. Imam 6 let staro kobilo s šestmesečnim žrebetom. Kobila je posebno izvrstna za tek, a ima to napako, da ob času, kadar se goni, bije tako na vse strani, da je kar ni mogoče vpreči in se ž njo peljati. Tudi vajeti jej ne smejo priti niti navzkriž niti pod rep; glede repa je bila občutljiva tudi, ko je bila breja. Ali je kak **pripomoček, da bi se kobila ne gonila**, ali vsaj manj nego sedaj? (J. V. v B.)

Odgovor: Da bi se kobila ne gonila, zoper to ni sredstva, da si se je uže na razne načine poskušalo gonjenje zatreti. S skopljenjem, kakor pri svinjah, da se to res doseči, a je pri drugih domačih živalih težavno, ker je prenevarno. Vaša kobila je zelo občutljiva in nervozna, kakeršne so zlasti zlahne kobile. Občutljiva pa je seveda tem bolj, kadar se goni. Da kobila vajetov ne lovi z repom, priobčili smo v 23. števil. „Kmetovalca“ l. 1889 sredstvo, kako to preprečiti. Naposled še omenjamo, da se one kobile, ki malo delajo, a so dobro krmjene, zlasti z ovsom, veliko močnejše in dlje časa gonijo, nego kobile, ki veliko delajo, a dobivajo bolj prazno krmo.

Vprašanje 215. Katera vrsta **ameriške trte je zanesljivo trdna**, da se je ne loti trtna uš. Ali je tista trta, ki sama rodi brez požlahtnitve, dovolj trdna in kje se dobi? Sedaj nimamo še eno uro na okrog nikoder trtne uši, hočem se pa vender na njo pripraviti, le bojim se, da bi jo z ameriški trtami ne zatrosil. Ali je res, da so rezanice, ležeče 24 ur v mrzli vodi, očiščene zalege? (J. P. pri Z.)

Odgovor: Izkušnje so pokazale, da se ameriške trte različno sponasajo, in sicer kakor jim zemlja ugaja. Imamo trte, ki v eni zemlji uši kljubujejo, v drugi pa hirajo. Najboljše je, če se poprimete različnih vrst „riparije“. Ameriške trte, katere rode brez požlahtnitve, niso se nikoder posebno sponasle, in Francozje, ki imajo ž njimi mnogo izkušenj, ne priporočajo jih prav nič. Ameriške trte je dobiti na kmetijski šoli v Grmu pri Novem Mestu in v državni trtnici v Kostanjevici. Iz zadnje jih dobite po Vašem okrajnem glavarstvu, pri katerem morate o pravem času vložiti prošnjo. Za vse te trte pa ne more nihče jamčiti, da so brez uši. Namakanje rezanic v mrzli vodi skozi 24 ur ne uniči uši, namakati bi se morale več tednov.

Gospodarske novice.

* **C. kr. kmetijsko ministerstvo je dovolilo za uzorno moštarno v Bledu 300 gold. podpore.** Moštarna bo pričela delati uže to jesen, v ta namen potrebni stroji so nekateri uže došli, ali so pa na potu. Velika stiskalnica, v kateri ne pride mošt prav nič v dotiko z železom, naročena je pri trdkli Kleemann & sin v Obertürkheimu pri Stuttgartu, sadna mlina pa, ki bodeta postavljena v moštarni, priskrbel je veččak gospod baron Berks s Štajarskega. Imenovani gospod, ki je našo družbo ob tej priliki uspešno podpiral, nasvetoval je kupiti na Štajarskem izdelane mline za sadje s kamenitimi valjarji, ki so boljši nego fabriški in veljajo tretjino manj. Imenovanemu gospodu smo dolžni zaslužno hvalo. O delovanju moštarne, oziroma o njeni notranji opravi bomo o priliki obširneje pisali.

* **Na razglas zaradi oddaje švicke govedi**, ki je v današnji številki, opozarjamo dolenske in notranjske gospodarje. Ker je ta goved zelo draga in so stroški za nje nakup in pa prevažanje zelo veliki, zato podpisani odbor od majhnih denarnih sredstvih, ki so mu na razpolaganje, ne more drugačnega načina oddaje švicke govedi uvesti.

* **Iz Kostanjevice se nam poroča**, da so 13. t. m. vjeli tam raka, ki meri 13 palcev. Letos je ravno 10 let, odkar so raki v Krki poginili.

* **Nova žrebčarska postaja v Kostanjevici** bode ustanovljena z letom 1892., in sicer z dvema žrebčema. V ta

namen se bode odvezel en žrebec postaji v Šent Jarneji, eden pa pride na novo v deželno. C. kr. kmetijsko ministerstvo je vsled tega dovolilo povišati število kranjskih žrebcev v letu 1892. od 70 na 71.

* **Žrebec „Cavalierja“**, ki je bil letos v Novem Mestu nastanjen in katerega je konjarski odsek predlagal iz reje odstraniti, prestavilo je c. kr. kmetijsko ministerstvo na Koroško.

* **Strupena rosa (peronospora) na trtah** je letos šele v tem meseci močnejše nastopila, po nekaterih krajih pa tako močno, da so trte uže gole. Kdor je trte škropil ima še danes zelen vinograd. Ob letošnjem vremenu je težko upati dobrega vina, a tistih vino, ki niso škropili, pa letos prav gotovo ne bo pitno. Zalostno je, da so letos ljudje tako malo škropili in da se še sploh nahajajo ljudje, ki ne verjamejo, da škropljenje pomaga. Tudi krompir je letos zelo bolan in uže povsod popolnoma rjav, dočim je na poskusnem dvoru kmetijske družbe še danes (25. avgusta) popolnoma zelen, ker je bil uže dvakrat z modro galico škropljen.

* **Cene žitu** gredo strašno na kvišku, in danes je na svetovnih tržiščih cena rži uže skoro enaka ceni pšenični. Vzrok žitni draginji je slaba letina na Ruskem, vsled česar je izvoz rži iz Rusije prepovedan, dalje ni dosti vredna letina na Ogrskem in Nemškem. Na Nemškem je bilo pa vrhu tega še slabo vreme ob žetvi, in so zato še veliko manj pridelali, nego so mislili. Tudi iz Amerike se ne slišijo ugodna poročila o tamošnji letini. Vrhu tega je letošnji pridelek sploh slab, in kmetijski družbi naši je bilo le težko kupiti količkej lepo in težko žitno seme.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 17. avgusta 1891.

Seja je predsedoval družbeni predsednik gospod cesarski svetnik J. Murnik, navzoči so bili podpredsednik gospod Jos. Fr. Seunig in odborniki gg. Lenarčič, Ogorevc, Povše, Žirovnik in tajnik Pirce.

O pričetku seje se spominja predsednik marljivega in dolgoletnega odbornika gospoda L. Robiča, ki je 8. t. m. umrl, prijavljuje, da je v imenu odbora položil venec na rakev pokojnikovo, in pozove navzočne gospode, da vstanejo v znak sožalja. Tudi je odbor ukrenil gospe vdovi izraziti pismeno sožalje odborovo.

Odbor ukrene primerne naredbe glede nakupa ovnov in ovac bergamaškega plemena. Vsled poročil z Laškega stala bode letos vsaka žival, bodisi oven ali ovca, do 50 gold.

Zarad premovanja goveje živine ukrene odbor letos prirediti pet takih premovanj meseca oktobra, in sicer 19. na Jesenicah, 21. na Vrhnikih, 24. v Kočevju, 26. v Novem Mestu in 29. v Il. Bistrici.

Odbor vzame na znanje tajnikovo poročilo, da je vse pripravljeno za Goriško razstavo.

Glede nakupa in oddaje švicke govedi naredi odbor primerne ukrepe. (Glej razpis v današnji številki.)

Odbor dovoli osnovo nove podružnice v Podkrajju, oziroma na Colu.

Šentvidski podružnici ukrene odbor posoditi svoj trijer.

Odbor vzame na znanje odlok vis. c. kr. kmetijskega ministerstva, s katerim se naznanjajo odboru letošnje državne podpore.

Vsled prošnje mestne občine Metliške, katero je c. kr. deželna vlada oddala odboru v poročanje, ukrene odbor priporočati, da se preloži semenj, ki bi letos imel biti 8. decemb., na 15. dan decembra.

Za nove ude so predlagani in se vzprejmejo nastopni gg.:

Detela Dragotin, trgovec in posestnik v Dobu; Drašler Matej, posestnik v Laščah pri Borovnici; Lebez Ivan, hišni posestnik in krojaški mojster v Borovnici; Knaflič Jakob, župnik v Ločah;

Rupnik Anton, posestnik v Zadlogu; Indof Franc, živinozdravniški pomočnik na Vačah; Rus Ivan, posestnik in gostilničar v Stranski Vasi šte. 4.

Razglas

o oddaji plemenih bikov švicke pasme.

Z ozirom na dotične ukrepe v družbenih občnih zborih in ustreza želji onih dolenjskih in notranjskih gospodarjev, ki bi radi redili enobarvno (sivo ali rjavo) goved, ki je mlečnejša nego muricedolska, ukrenil je podpisani odbor kupiti goved švicke pasme ter jo oddati pod sledečimi pogoji:

1.) Za bika je plačati polovico cene. (Stroški, katere bo družba imela, so vštet).

2.) Prejemnik bika se zaveže ob enem vzprejeti tudi junico ali mlado kravo te pasme, in sicer proti povrnitvi vseh stroškov.

3.) Bika je obdržati za plemo najmanj dve leti, junico, oziroma kravo, pa toliko časa, dokler je žival sposobna. Ako bi pa za plemo še sposobna krava prišla na prodaj, ima podpisani odbor pravico predkupa.

4.) Zarod teh živali je najprej ponuditi družbi v nakup.

Nasprotno se pa zaveže podpisani odbor plačati čistokrvne bika, vzrejene od teh živali, kadar so stari poldrugo leto in so potrjeni od licencevalne komisije, najmanj po 150 goldinarjev.

Prošnje za te bika in junice je vložiti do 15. septembra t. l. pri podpisaneu odboru.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Program delitve premij za govejo živino, ki bode

na Jesenicah v ponedeljek 19. oktobra, na Vrhnikih v sredo 21. oktobra, v Kočevju v soboto 24. oktobra, v Novem Mestu v ponedeljek 26. oktobra in v Ilirski Bistrici v četrtek 29. oktobra.

Visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo in slavni deželni odbor kranjski sta na predlog c. kr. kmetijske družbe kranjske blagovolila dovoliti, da se napravijo delitve premij za govejo živino, in sicer na Jesenicah 19. oktobra za okrajno glavarstvo Radovljiško, na Vrhnikih 21. oktobra za okrajno glavarstvo Ljubljansko, v Kočevju 24. oktobra za okrajno glavarstvo Kočevsko, v Novem Mestu 26. oktobra za okrajno glavarstvo Novomeško in v Ilirski Bistrici 29. oktobra za okrajno glavarstvo Postojnsko ter sta v ta namen dovolila potrebni denar.

Namen razstavi in delitvi premij je:

a) Da se živinorejci teh okrajev s primerjanjem goved izpodbudijo za napredek živinoreje in o njej pouče,

b) da se razvidi uspeh, ki se je zlasti z deželno in državno podporo dosihdob dosegel pri reji naše domače goveje živine.

1.) Pravice do premij na Jesenicah imajo vsi živinorejci okrajnega glavarstva Radovljiškega, na Vrhnikih okrajnega glavarstva Ljubljanskega, v Kočevju okrajnega glavarstva Kočevskega, v Novem Mestu okrajnega glavarstva Novomeškega in v Ilirski Bistrici okrajnega glavarstva Postojnskega.

2.) Do 9. ure dopoldne mora vsa živina biti na mestu razstave, in sicer posebe junci, posebe telice in posebe krave za ograjo privezane. Vsak lastnik mora sam skrbeti, da ima njegova živina hlapca ali deklo, ki živini streže.

3.) Živina, katera hoče postati deležna premije, mora najmanj uže pol leta biti lastnina tistega gospodarja, ki jo razstavi. To mora razstavnik dokazati s spricalom svojega županstva.

4.) Može, kateri bodo sodili o premovanji živine, izberó se po dotičnem predpisniku c. kr. ministerstva za kmetijstvo in se morajo ravnati po predpisih, za to določenih.

5.) Kdor je premijo dobil, mora se s posebnim pismom zavezati, da bode izpolnil vse, kar veleva imenovani ministerski

predpisnik, ter da bo obdarovano govedo najmanj eno leto obdržal za pleme.

6.) V razstavo se pripuščajo:

junci (biki), ki so $\frac{1}{2}$ do 3 leta stari,	Govedo smé biti izvirnega Marijedvorskega, Muriškega, Beljansko-Pincgavskega plemena in pa domača živina, mešana z zgoraj imenovanimi 3 rodovi ali pa tudi z drugimi žlahtnimi rodovi, ali pa tudi čisto domača živina.
breje telice , ki so najmanj 2 leti stare,	
molzne krave , ki so imele eno, dve, tri, štiri ali k večjemu 5 let.	

7.) Za lepo živino so določene naslednje premije:

I. premija za bike . . . 25 gld.	III. premija za telice . . . 10 gld.
II. " " " . . . 15 "	IV. " " " . . . 10 "
III. " " " . . . 10 "	I. " " krave . . . 20 "
IV. " " " . . . 10 "	II. " " " . . . 10 "
I. " " telice . . . 20 "	III. " " " . . . 10 "
II. " " " . . . 10 "	

Od centralnega odbora c. kr. kmetijske družbe kranjske.
V Ljubljani 1. septembra 1891.

Ivan Murnik,
predsednik.

Gustav Pirc,
tajnik.

V a b i l o

na občni zbor podružnice c. kr. kmetijske družbe Dobropoljske za Velikolaški okraj,

ki bo **6. septembra** t. l. popoldne po cerkvenem opraviilu (ob $\frac{1}{2}$ 4. uri) v prostorih gospoda Frana Berdavsca, c. kr. poštarja na Vidmu.

Na zbor so vabljeni vsi gg. udje in oni, ki menijo l. 1892. postati udje.

Vrsta obravnavam:

- 1.) Dogovor o ustanovitvi podružnične drevsnice.
- 2.) Nasveti posameznih udov.
- 3.) Prosti govori.

V Mali Vasi, 7. avgusta 1891.

Josip Šteh s. r., predsednik.

R a z g l a s.

Prvi občni zbor ribarskega odseka c. kr. kmetijske družbe bo 15. septembra 1891. l. ob 10. uri popoldne v prostorih c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

VZPORED:

- 1.) Volitev načelnika in štirih odbornikov.
- 2.) Poročilo začasnega načelnika o dosedanem delovanju odsekovem.
- 3.) Sklepanje o predlogih, stavljenih občnemu zboru, in o željah odsekovih udov.

Tržne cene.

V Ljubljani z dne 29. avgusta 1891.

Pšenica gld. 8.94 kr., rž gld. 7.15 kr., ječmen gld. 4.03 kr., oves gld. 2.92 kr., ajda gld. 5.20 kr., proso gld. 5.04 kr., turšica gld. 5.40 kr., leča gld. 10.— kr., grah gld. 10.— kr., fižol gld. 9.— kr. (Vse cene veljajo za 1 hektoliter.)

Krompir 100 kgr. gld. 2.50 kr.

Prašičje salo 66 kr., špeh svež 58 kr., špeh prekajen 64 kr., surovo maslo 70 kr., goveje meso 62 kr., telečje meso 52 kr., svinjsko meso 60 kr. (Vse cene veljajo za 1 kilogram.)

100 kgr. sena gld. 1.78 kr., slame gld. 2.14 kr

Na Dunaji do dne 31. avgusta 1891.

Pšenica gld. 11.07 kr., rž gld. 10.75 kr., ječmen gld. 7.90 kr., oves gld. 7.— kr., turšica gld. 6.95 kr., fižol gld. 8.50 kr., grah gld. 10.50 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Suhe češplje gld. 15.20 kr. 100 kilogramov.

Goveda (lepi voli) gld. 61.— kr. za 100 kgr. mesarske vage.

Prašičje salo gld. 53.— kr. za 100 kilogr.

Špeh gld. 48.75 kr. za 100 kilogr.

Loj gld. 30.— kr. za 100 kilogr.

Goveje kože čez 50 kgr. težke gld. 47 do 48, od 40 do 50 kilogr. težke od gld. 41 do 42, od 35 do 39 kgr. težke po gl. 32 do 33 za kilogramov.

Kože od jagnet po 110 do 115 gld. za 100 komadov.

Méd 100 kgr. gld. 35.— kr.

Vosek 100 kgr. gld. 140.50 kr.

INSEERATE

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalcu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Št. 6102.

Razpis.

Na deželni vinarski-, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu pri Novemestu, — z dveletnim poučevanjem in slovenskim učnim jezikom, — izpraznjenih je 5 deželnih ustanov za prihodnje šolsko leto 1891/92, katero se prične 1. novembra 1891.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrste zdravja, lepega vedenja in so z dobrim uspehom dovršili vsaj ljudsko šolo. Prednost imajo taki kmetski sinovi, od katerih je upati, da se bodo potem na svojem domu s kmetijstvom, vino- in sadjerejo pečali.

Učenci z ustanovami dobivajo brezplačno hrano, stanovanje in poduk v šoli, obleko si pa morajo sami preskrbovati.

V šolo sprejemajo se tudi:

1.) Plačujoči učenci, kateri plačujejo po 33 do 50 kr. na dan za hrano in stanovanje, in pa 20 gld. šolnine na leto; in

2.) eksternisti, ki zunaj šole stanujejo in plačujejo le šolnino.

Lastnoročno pisane slovenske prošnje, ki morajo biti kolekovane z kolekom 50 kr., se imajo

do 1. septembra 1891.

izročiti vodstvu deželne vinarske-, sadjarske- in poljedelske šole na Grmu pri Novemestu.

Prošnjam priložiti je rojstni list, spričevalo dovršene ljudske ali srednje šole, zdravniško potrdilo o čvrstem telesu in trdnem zdravju in župnijsko spričevalo o lepem vedenju.

Prošnjam za sprejem proti plačilu priložiti je reverz ali obvezno pismo starišev oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

(66—2)

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani dne 29. julija 1891.

Jajca za valenje

od pravih Brahma-kokoši eno po 15 kr.; od Holandeev, črnih, z velikim belim čopom eno jajce 15 kr.; od Houdan po 15 kr.; od štajarskih kokoši po 10 kr.; od sedmograških golovratev po 15 kr.; od kodrov po 10 kr.; od pritlikovcev po 30 kr.; od pravih velikih, štajarskih rac po 15 kr. eno jajce. Jaz razpošiljam jajca za valenje le od čisto krvnih živali, ki so bile uže večkrat premovane, in jamčim kakor si bode za čisto krvnost plemena.

Makso Pauli in Köflach,

(Štajarsko.)

(14-9)

J. Blasnikova tiskarna

v Ljubljani na Bregu št. 12

se priporoča sl. občinstvu v izvršitev vseh tiskarskih del, kot: knjige, brošure, okrožnice, naslove na pisma, pisma, kuverte, račune, vizitnice, cenike, jedilne liste, programe za veselice, naznanila (plakate), itd. itd.

Tudi izvršuje edina v Ljubljani litografska dela v eni ali večih barvah. (11-5)

Vse po najnižji ceni okusno in hitro.

V zalogi ima mnogo knjig za mladino ter razne muzikalije.

☛ Cenik se pošlje zastonj in poštne prasto. ☛

V pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani

(Salendrove ulice št. 5)

dobiti je sledeče slovenske kmetijske knjige:

Dr. J. Bleiweis: **Nauk, kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati.** Cena 50 kr.

Nauk klavno živino in meso ogledovati. Cena 20 kr.

Gustav Pire: **Mlekarstvo.** Cena 10 kr.

Vrtnarstvo. Cena 1 gld., za ude 75 kr.

L. Porenta: **Novi kranjski panj po Dzierzonovi osnovi.** Cena 10 kr.

Adolf Trientl: **Stelja in gnoj.** Cena 10 kr.

W. Schleicher: **Zivali kmetijstvu in gozdarstvu koristne.** Cena 10 kr.

M. Rant: **Opis najnavadnejih, sadjereji škodljivih mrčesov.** Cena 10 kr.

Dr. Simon Strupi: **Zininozdravništvo.** Cena 1 gld. 80 kr.

Najnižje cene.

Največji izbor.

Preobleke. Popravila. Izdelovanje. Skrbno.

L. Mikusch

TOVARNA DEŽNIKOV

Mestni trg št. 15.

Ljubljana.

(13-8)

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetelni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede. (7-15)

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajarska drevesnica za sadno drevje in vrtnice

v Gradci.

(Ta drevesnica priznana kot ena naj-čjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo -

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih: **sadnega drevja**, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špahrje, kordone in enoletne požlahnitve: **divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; lepotočnega drevja in grmovja, drevja** (8-16) **za drevorede itd.**

Razpošiljatev pravilno imenovanih cepičev vseh vrst sadja.

☛ Cenike je dobiti zastonj in franko. ☛

Proti boleznim v vratu,

hripavosti, kašlju, zlasti pri otrocih;

= proti boleznim v želodci in mehurji =

kakor tudi fina namizna kislina voda

je posebno priporočan

(16-8)

koroški rimski vrelec.

Na proslaj pri M. E. Supanu v Ljubljani in pri F. Dolenzu v Kranji.

Uzorce na vse strani zastonj.

Suknjo

za vsako porabo, samo dobro, trpežno, pravo in cenejši kot povsod drugod, pošilja na zasebnike za prihodnjo pomlad in jesen zaloga c. kr. priv. tovarn za suktno in volnene izdelke

Morica Schwarz-a

v Svitavi (pri Brnu) na Moravskem.

Tisoči ostalih koncev se za res ceno prodajo.

Kdor enkrat poskusi, ostane vedno naročnik. V zalogi so vse vrste suktnja za uniforme, društva, zavode, samostane, itd. Poletnje domače suktno, nevaljano suktnje za gozdarje in turiste, na željo tudi nepremočno za vodo. (25-14)

Za gg. krojače najlepše knjige za uzorce.

Platenno in sploh blago za prati, najnovije pliš blago za talovnike. Pošilja se proti povzračji ali pa je denar naprej poslati.

Zato prava nemogoča. — Za nepovoljne pošiljave se vrne denar franko.

Vse stroje za kmetijstvo in vinarstvo!

Pluge, brane, valjarje, sejalnice, žitokosne stroje, senene grablje, stiskalnice za seno, mlatilnice, gepelje, lokomobile, trijere, žitočistilnice, robkace, slamoreznice, stroje za zito tretji in repo rezati, mline za sadje, stiskalnice za sadje, mline za grozdje, vinske stiskalnice, stiskalnice za olive, škropilnice proti peronospori, stroje za sadje lupiti, susilnice za sadje in zelenjad, vinske srkalnice, kletarsko orodje, pompe, krožne žage, decimalne in živinske vage, stroje za mleko posnemati, srkala, stroje za vrtati, stiskalnice za sladko krmo, stroje za prati, stroje za lan otrepati i. t. d.

Vse v najboljši sestavi po fabriški ceni. ☛

= Jamčenje, olajšava plačevanja in oddaja na preskušnjo =

Tovarna strojev za kmetijstvo in vinarstvo

Ig. HELLER na Dunaji, (28-13)

II. Praterstrasse Nr. 78.

Slovenski, nemški in laški cenik, ki ima 144 strani in polno podob se pošilja na zahtevanje zastonj in franko.

Pošteni zastopniki se povsod sprejemajo.

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presogati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objave med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Nosne obročke za bibe prodaja c. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani in sicer take z zmetjo po 60 kr. in take z vijakom po 50 kr. s pošto vred. (26)

Modro galico za škropljenje trt proti strupeni rosi oddaja le udom c. kr. kmetijska družba. klgr. po 26 kr. z zavojem vred. (50)

Nekaj izvrstnih angleških kos je še naprodaj v pisarni kmetijske družbe v Ljubljani in sicer 80°/_m dolge po 1 gld. 30 kr., in 75°/_m dolge po 1 gld. 20 kr. (53)

Izvanredno lep zimski ječmen in prav okusni sir v hlebih po 10 do 20 klgr. ima naprodaj T. Zupanc v Bohinjski Bistrici. (60)

16 molznih krav in druga goveda je naprodaj v Predvorski grajščini na Gorenjskem. (61)

Išče se priden, bolj krepak deček iz poštene hiše, ki je dovršil vsaj prvi gimnazijski razred, za vstop v prodajalno z mešanim blagom. Podrobnosti se izvedo pri Ivanu Fajdigi v Sodražici pri Ribnici. (62)

Več sto kilogramov čiste ozimne rži, letošnjega pridelka ima naprodaj kilogram po 10 kr. Fran Legat v Lescah. (63)

Letos pridelana ozimna rž za seme se dobi pri Antonu Wilfanu v Ježici pri Ljubljani. (64)

Lepo čisto ozimno rž prodaja Matija Wutti, posestnik na Vočilu, pošta Ričarjaves (Riegersdorf) na Koroškem in sicer po 8 gold. 100 kilogramov. (65)

Izvrstno Probstajsko semensko rž ima naprodaj samo za svoje ude c. kr. kmetijska družba v Ljubljani in sicer 100 klgr po 13 gold. Odda se najmanj 25 kgr. (66)

Dva dečka sprejme učiti čevljarstvo obrt Janez Bratina v Idriji. (67)

Lepo žito, kakor pšenico, turšico i. t. d., kupi vsak čas Alojzij Kupec pri Sv. Lovrencu, pošta Sv. Pavl v Savinski dolini na Štajarskem. (68)

! Važno za kmetovalce !

Lekarnarja C. Blodig-a lužilo (68—1)

najzanesljivejša obramba proti snetljivosti

pšenice, ječmena, ovsu, turšice i. t. d.

Cena zavoju, ki zadostuje za 1 novi cent semena 13 krajcarjev,

» » » » » 2 » » » 25 »

Glavna zaloga pri C. Blodig, drogerist v Gradci.

Kot šotor porabne

rjuhe (rantohe) iz hodnika,

šotore, konopnene cevi, kakor tudi

nepremočne rjuhe (plahte),

strešno lepnicu in strešno klobučevino,

nepremočne

dežne plašče iz gumijeve tkanine

v velikem izboru tehniška blaga iz azbesta in kavčuka i. t. d. priporoča po najnižih cenah prva c. kr. priv. tovarna

Paget & Comp.

Wien, I., Riemergasse 18.

Ceniki in uzorci se posiljajo zastoj. (60—4)

Važen in prepotreben je za kmetijstvo in obrt

KARBOLINEJ

kot izkušeno sredstvo za mažo in obrambo pred trhlenjem in gnjilobo raznovrstnega lesa, kakor za stavbo, lesene strehe, hodnike, ograje, mostove, poljsko orodje, vozove, hlevno opravilo itd. Karbolinej brani les vsled svoje antiseptične lastnosti pred lesno gobo in pred mrčesi in preperjenjem.

Dobi se karbolinej prav in nepokvarjen le

v kemijskih tovarnah v Türnitz itd. Dunaj, II. Scherzergasse Nr. 1/2.

Poštni zaboji težki 5 kgr. se pošlejo poštne prosto za 1 gld. 60 kr. (35—6)

Ceniki in prospekti dobe se zastoj.

Dalje priporočamo kot specialitete kreolin, karbolno apno, karbolni razkuževalni prašek, železni vitrijol v poljubnih množicah kot najboljša sredstva proti nalezljivim boleznim.

Tinktura za želodec

katero pripravlja G. Piccoli, lekar pri „Angelu“ v Ljubljani na Dunajski cesti.

Tinkturo za želodec pošilja izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojček po 12 stekl. velja gld. 1-36, z 55 stekl. (zabojček 5 kg.) velja gld. 5-26. Poštne troške plačajo naročniki. Stekleničice po 15 kr. dobivajo se tudi v raznih lekarnah.

Odrašeni jemljejo na tešče po eno žlico na dan, otroci po eno kofetno z vodo pomešano. Učinek bo potem ali večji ali manji, kakoršna je narava dotičnika. in pokaže se ali preje ali pozneje. Zato treba se je vsakemu po svoji telesnosti ravnati, da tudi več ali pa še manj vzame. Ta tinktura ozdravi prav hitro bolečine v prebavnih delih; kot čistilno, telo odpirajoče sredstvo pa deluje bolj počasi in to šele čez nekaj ur.

Ako se naredi na dnu steklenice gošča, naj se pred porabo tinkture steklenica do dobrega pretrese, kajti ravno gošča sestoji iz onih snovij rabarbare, ki se izločijo iz sestavine zdravila.

Pri vživanju te tinkture treba natančno se držati zmernega, ne preobilnega uživanja jedil in pijač. Vsaka steklenica te tinkture ima utisnjeno ime izdelovateljevo (G. Piccoli, Laibach) in jej je pridejan popis o rabi v treh jezikih, na kojem ovitku je natisnjena postavno zavarovana znamka ali marka. (58—4)

Naroča se ta tinktura v lekarni G. Piccolijevi v Ljubljani na dunajski cesti, kjer se po poštnem povzetju najhitreje odposilja.

Bartheljev izvirni Karbolinej

je najboljša in najcenejša maža za les nepresežene kakovosti.

5 kgr. stoji 1 gld. 50 kr., 100 kgr. 16 gld. na Dunaji.

Lužilo za seme kot varstvo proti snetljivosti 1 zavoj za 100 litrov semena 15 kr., več skupaj tudi cenejši.

Mast za varstvo usnja, ki naredi usnje mehko, trpežno ter varuje pred mokrotom in mrazom.

C. kr. patentovana mast za kopita, ki varuje kopita pred raznimi boleznimi.

1 kgr. stoji 80 kr., 5 kgr. 2 gld. 50 kr., 100 kgr. 40 gld. in sicer na Dunaji.

Mast za vozove mazati, olje za stroje i. t. d. se prodaja naj cenejši.

MICHAEL BARTHEL & COMP.

na Dunaji, X., Keplergasse 20.

(Ustanovljena hiša l. 1781.)

Zaloga v Ljubljani pri bratih Eberl.

Dopisuje se slovenski. (67—1)